

GLEMMER DU

TÅRNBY KOMMUNES LOKALHISTORISKE TIDSSKRIFT

MARTS / APRIL

VILHELM HANSEN × 3

Fortgård – Alleen - Skovly

NUMMER 2 - 2024

Forsidefoto: Købmand Vilhelm Hansen fotografert i døråbningen til sin forretning. Fotograferet omkring 1902-1905.

Fotograf: Carl Flensburg

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B10694 - beskåret

Kilder

- A275 Fortgårdens Grundejerforening.
- Kraks Vejvisere fra 1909 til 1960.
- Historisk Arkiv Dragør – A922 Hans Jørgen Hansen og databaseopslag om ham.
- Danske bygningsudtryk. København 1983.
- Lone Palm Larsen: Fra Vugge til Grav – København NV. Historien om et boligområde. Arbejdermuseet 2000.
- Korrespondance med Ordrupgaard om Wilhelm Hansens Th. Philipsens malerier.
- Fransk kunst på Ordrupgaard. København 2011.
- Wikipedia-Wilhelm Hansen, forsikringsdirektør.

Besøg vores
hjemmeside

Hvis du vil vide mere

Tjek lokalarkivets hjemmeside på
"lokalarkiv.taarnby.dk"

Copyright

Ophavsretten på billederne og illustrationerne tilhører Tårnby Stads- og Lokalarkiv, en anden institution eller en professionel fotograf. Fotografierne må ikke bruges i andre sammenhænge uden tilladelse. Har du brug for et billede eller en illustration, kan du henvende dig til Tårnby Stads- og Lokalarkiv.

For enkelte billeder har det været umuligt at finde frem til den retmæssige ophavsretsindehaver. Dersom Tårnby Stads- og Lokalarkiv kræver ophavsretten, er det ufrivilligt og utilsigtet. Såfremt du mener, der er materiale, der tilhører dig, bedes du derfor kontakte arkiv.hb@taarnby.dk

Tidsskriftet Glemmer Du er udgivet af:

© Tårnby Kommunebiblioteker, Stads- og Lokalarkivet

ISSN 1397-5412

Tidsskriftet GLEMMER DU

Research - købmand Vilhelm Hansens familieforhold:

Susanne Kjær Seidler

Research og tekst: Lone Palm Larsen

Redaktion: Lone Palm Larsen

Layout: Susan Thrane Lund

VILHELM HANSEN GANGE 3

Fortgård – Alleen - Skovly

Tre forskellige personer – med samme navn – har præget Tårnby Kommune på forskellig vis. Født med få års forskel fik de indflydelse på karakteristiske bygninger i Kastrup i deres manddomsår efter år 1900. Købmanden åbnede i en nyopført bygning overfor glasværket, restauratøren åbnede Café Skovly på Alleen og forsikringsmanden opførte en moderne haveby på Fortgårdens jorde.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B5316, B6492, B8928 - alle beskåret

Alleen som den så ud den 4. juli 1959. Nogle af arbejderboligerne lå her stadig. Desuden er den håndværksmæssige flotte bygning, som C.M. Larsen lod opføre i 1902, hvor købmand Vilhelm Hansen havde sin forretning. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarliv, B5316 - beskåret

BYGNINGEN

Omkring 1902 blev huset på hjørnet af Alleen og C.M. Larsens Allé opført. Det er en smuk bygning med 1. sal og med mange rige detaljer i murværket i stueplan. Der er tværbånd af afrundede specielle mursten mellem fem rækker af almindelige røde mursten, som er krydsforbandt. Det giver tværstriber i murværket.

Over stueetagens vinduer er murstenene lagt skråt med spidsen ud forskudt af hinanden, så hver række ligner savtænder. Det giver et flot krydsmønster med lys og skygge ligesom det, der er i nogle af Carlberg bryggeriets bygninger i Valby. Butiksvinduerne var meget store og flotte for den periode. I nyere tid er forretningsvinduerne dog flere steder formindsket, når lejemålet blev til bolig fremfor til erhverv.

Ved murkronen er murstenene lagt i et mønster af bindere, dvs. murstenene lagt på den korte led, hvor nogle er med et udspring fra murflugten. Foruden er der bånd med halvstensforbandt.

Det er et meget flot håndværk, hvor murværket er pynten på bygningen. Der to geometriske ornamenten rundt om opgangsvinduet til 1. salen på Alleen 38.

Ejendommen var således helt anderledes fra de omkringliggende billige lavloftede arbejderboliger, som den blev opført ved siden af.

KØBMANDEN

Kort efter opførelsen af ejendommen Alleen 38 åbnede Vilhelm Christian Rasmus Hansen en købmandsbutik med kolonialvarer, som betyder varer fra kolonierne. Her i starten af 1900-tallet var De Vestindiske Øer stadigvæk danske og Danmark en kolonimagt. I vinduerne var der vist kaffe, te, kakao, men også vin og andre fine luksusvarer, som nok de færreste i Kastrup havde råd til. Ikke desto mindre var der flere andre butikker, som solgte kaffe, te og vin – både på Alleen og på Kastruplundgade.

Vilhelm Hansen i døråbningen på købmandsforretningen med vin, delikatesser og kolonialvarer. Bygningen har været en pryd i den ende af Alleen, hvor simple arbejderboliger til blandt andet Kastrup Glasværk dominerede. Skiltet annoncerede: Material, Colonial, Vin & Delikatesshandel. Fotograferet omkring 1902-1905. **Fotograf:** Carl Flensburg **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalkarkiv, B10694

Før i tiden kunne det betyde noget lidt andet at være købmand end den måde, vi bruger ordet i dag. Købmænd kunne godt købe ind til engros – det vil sige til videresalg – og mange købmænd omkring år 1900 købte direkte hos producenterne og havde måske endda skibe der fragtede de store partier hjem. Det kunne derfor være en lidt risikabel affære at være købmand.

Om Vilhelm Hansen selv indkøbte på denne måde, er svært at sige. Han kunne måske videresælge til marketenderier, som hørte til fabrikker og virksomheder i Kastrup. De kunne så sælge det videre til de ansatte. Vilhelm Hansen kunne også vælge at indkøbe varer hos andre, større købmænd. Han kunne desuden have lokale gartnere, der leverede grønt og kartofler til butikken. Fiskere kunne levere sild, som han som købmand saltede og lagde i lage. Der kunne være andre leveringsaftaler. Fortjendsten afhang derfor af meget mere end at forudsige, hvor mange kunder der købte et produkt. En købmand kunne selv producere nogle af varerne. En detailhandel solgte derimod kun direkte til private kunder – og ikke til andre forretninger eller virksomheder.

Vilhelm Hansen havde stadigvæk købmandsbutikken ved folketællingen i februar 1911, men kort efter overtog en ny og yngre forretningen på Alleen. Den tidligere købmand tog til København og blev bogholder.

VILHELM HANSEN

Den første købmand i Alleen 38 var Vilhelm Christian Rasmus Hansen. Han kom fra København og blev født i 1870. I 1895 blev han gift med Elise Vilhelmine Albertine Hansen, hendes far var tidligere købmand i Kolding, men han døde, da Elise var bare 10 år. Efter Vilhelm Hansen

Før centraliseringen af dagligdagens indkøb i gigantiske indkøbscentre eksisterede en mængde små lokale købmænd og andre butikker. Her er vi trådt ind i Kaj Wesths forretning på Kastruplundgade 25 omkring 1955-1956. **Fotograf:** Mini Wolff/Ritzau Scanpix © **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalkonkord, B4446.

blev gift med sin Elise, flyttede parret til Kastrup. På det tidspunkt var Vilhelm Hansen allerede købmand, men det vides ikke hvor i Kastrup. Desværre er det ikke opgivet præcist, hvor han boede i Kastrup, da han blev gift. På det tidspunkt brugte man ikke at opgive faste adresser og der var mange gader, der ikke havde et officielt navn. Alleen gik under navnet Kastrup Allé, men er også enkelte gange blevet kaldt for Tårnby Allé. Kun meget sjældent skrives adressen, kun undtagelsesvist med et husnummer eller navn på huset eller for den sags skyld et matrikelnummer. Det gælder

Vilhelm Hansen kunne i 1909 levere andet end kaffe og te. Blandt andet ladte patroner, levering af lykønskningstelegrammer, herreunderbeklæder, morgensko og meget mere. **Illustration:** Reklame fra Amagers Vejviser 1910. København 1909.

både i folketællingerne og i kirkebøgerne omkring år 1900. Tællingskommisæreren, dvs. den betroede mand, som skrev folk i husstanden ned, vidste udmærket, hvor han var, så for ham var det ikke det vigtige. Det kan vanskeliggøre at finde det egentlige sted, hvor en person boede.

Ved folketællingen i februar 1911 var Vilhelm Hansens hustru, Elise, fraværende – hun var på Sanatoriet Solbad i Holte. Om det var fordi hun var syg, at de rejste fra Kastrup, er uvist. Men det kunne være udgifterne til medicin, læge og kurophold, der gjorde, at familien ikke kunne opretholde deres levevis og anseelse. Det kunne ligeledes være den manglende hjælp fra hustruen i købmandshandlen – og måske skulle der en løn til en ansat, der fik det til at være umuligt at Vilhelm Hansen forblev købmand, og som i stedet fik familien til at forlade Kastrup. Der kan være andre grunde til ikke at være selvstændig erhvervsdrivende i en sådan situation så som en mere stabil indtægt, mindre usikkerhed og mere tid til at være sammen.

En smilende købmand – den dygtige amatørfotograf, fabrikant Flensburg – kunne få folk til at stille op til forevigelse. En af konsekvenserne ved de mange fabrikker og industrier i Kastrup var, at selvforsyning ikke længere var udbredt. Der var brug for forretninger, som kunne sælge livsfornødenheder. Luksusvarerne hos Vilhelm Hansen har næppe været en mulighed for de fleste i Kastrup. Fotograferet omkring 1902-1905.

Fotograf: Carl Flensburg. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarliv, B10693

HANS SKÆBNE

Efter omkring 16 stabile år i Kastrup som købmand, blev det en noget mere broget omgang, som familien på fire kom ud for, da de flyttede til København. Elise og Vilhelm havde fået to børn i Kastrup – en datter i 1899 og en søn i 1902. Desuden havde Elises mor boet hos familien i Kastrup. I København nåede Vilhelm og Elise at bo fire steder, inden Elise døde i 1917. Et år efter giftede Vilhelm sig med en enke med to børn, derefter flyttede den sammenbragte familie til Vanløse. I folketællingen 1921 var bopælen Balders Hus i Ballerup sogn, men allerede året efter kom Vilhelm Hansen tilbage til København. Ved tællingen i 1925 stod han som enkemand, han var 55 år, logerende og arbejdsløs ekspedient. Det blev værre endnu for den tidligere købmand i Kastrup. Som 64-årig blev han registreret som værende under fattigvæsenet, men i 1940 stod han som enkemand og levede af aldersrente. Formentlig boede han på Betania-hjemmet, som var et plejehjem på Frederiksberg, hvor der også boede diakonisser. Der døde Vilhelm Hansen i 1944.

DEN EFTERFØLGENDE KØBMAND

Da den første købmand fra Alleen 38 flyttede fra Kastrup og fra forretningen, var det en lokal som overtog. Det blev Herman Vilhelm Westh, der skulle ernære sig ved at sælge kolonialvarer og andet.

Samtidigt med Vilhelm Hansen var købmand i Kastrup, var der også en købmands-handel, der solgte vin og cognac længere oppe ad gaden. Alleen 74 havde også den slags luksus. Skiltene reklamerer for de fine varer. Det var Johannes Larsen, som havde haft marketenderiet til Kastrup Værk, hvor kunstneren Th. Philipsen holdt til, når han malede motiver fra Saltholm og Kastrup. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokal-arkiv, B8888 - Beskåret

Kort efter han blev købmand, blev han også gift. Med et fast erhverv kunne han forsørge en familie. Vilhelm Westh, som han blev kaldt, var ud af den store familie Westh, hvor to brødre kom til Kastrup fra Bornholm i 1858. Hans far var sejlmager Jens Johannes Westh.

Fra 1911 og helt til 1938 var det Vilhelm Westh, som var købmand i den smukke stueforretning i Alleen. Herefter flyttede Vilhelm Westh til en butik ved Korsvejskrydset. Her solgte han blandt andet kaffe, te og chokolade.

Det var Kaj Westh, der overtog købmandsforretningen efter sin farbror Vilhelm Westh. På en reklame fra Tårnby Lokalarkiv kan det ses, at hans sortiment meget lignende det som ses i butiksvinduerne hos den forrige købmand – Vilhelm Hansen. Her kaldes de øvrige varer tillige delikatesser.

Kaffe & The forretning lå på Amager Landevej 49. Efterhånden som Tårnby Kommune blev udbygget, var der brug for butikker flere steder. Forretningen blev drevet af Herman Vilhelm Westh fra omkring 1939. Her marcherede de engelske soldater fra lufthavnen og indtil til København i maj 1945. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalkiv, B1551

Desværre er der ikke skrevet et årstal på den fine reklame. Inden Kraks Vejviser for 1954 skulle i trykken flyttede Kaj Westh sin købmandsbutik til Kastruplundgade 25. Forretningen lå lige imellem slagter Steffensen og vognmand Albert Bentsen og hans datter, Thekla, som havde en blomsterhandel.

Både Vilhelm og Kaj Westh kan følges i Kraks Vejvisere, fordi de har en forretning. Fra omkring 1937 er det kun adresser med telefon, som optages i vejviseren. Selvom både mand og kone er i en butik, så er det i øvrigt altid kun mandens navn, der er opgivet. Nogle gange er fornavnet forkortet til kun et forbogstav. Det er ikke altid lige let at finde folk i telefonbøgerne.

Fortgårds Allé blev fotograferet i 1993. Til gadesiden er husenes udtryk bevaret med de flade tage, de stilrene facader og de store forhaver med mulighed for at begrønne området. Et roligt arkitektonisk udtryk, hvor lys og luft kan herske, selvom man bor tæt. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B6492

FORSIKRINGSMANDEN

Wilhelm Hansen er hovedmanden bag, at vi alle sammen har mulighed for at tegne en livsforsikring og en kapitalforsikring. Han stiftede i 1896 A/S Dansk Folkeforsikringsanstalt, hvor alle befolkningsgrupper kunne tegne en forsikring, hvor de enten sparede op til deres alderdom, til eventuel invaliditet og uarbejdsdygtighed eller til at hjælpe familien ved forsørgerens dødsfald. Med små ugentlige indbetalinger kunne almindelige mennesker forsøge at gardere sig mod den økonomiske ulykke, når en indtægt forsvinder.

Det blev for eksempel først muligt at få en forsikring mod arbejdsløshed med støtte fra staten i 1907. Så Wilhelm Hansens idé med at indføre forsikringer til alle i Danmark, var ret så unik.

Wilhelm Hansen blev født i 1868 i København af velhavende forældre. Han blev gift med Henny Nathalie Soelberg Jensen i 1891. De havde mødt hinanden, fordi han underviste i Volapyk – et konstrueret internationalt sprog, der skulle fjerne sprogbarriere og skabe større forståelse imellem folk på tværs af landegrænser.

HAVEBYEN

Boligbyggeriet med havebyen som forbillede stammer fra England, og i Danmark fik det senere i en lidt anden form betegnelsen tæt-lav – ofte som rækkehuse – i modsætning til etageejendomme og parcelhuse. Havebyen kunne tillige være små dobbelthuse, som mange af husene på Fortgårdens jorde er, hvor almindelige villæer blev fortættet med mindre huse og haver. Her skulle almindelige mennesker kunne bo i fred – uden industri i nærheden. Der var fokus på lys og luft – væk fra byens forurening og larm.

Det var ikke funktionalismens dogmer om lige meget sol til alle, det var heller ikke jugendstilens organisk slyngede gadeforløb og heller ikke helt klassicismens monotoni, hvor de udvendige gentagelser definerer funktionerne i huset. Husene er lidt forskellige – nogle er et enkelt hus og andre dobbelte. Dørene sidder lidt forskelligt, husene ligger forskelligt på grunden og mange andre små detaljer, som gør husene genkendelige og alligevel ikke ens.

Det er et unikt og meget spændende boligbyggeri, som ligger i Tårnby ud til Kastrupvej – lige på grænsen til København. Et lille nybrud i byplanlægning og arkitektur for dansk boligbyggeri. Et område med huse, der er værd at bevare, og som ovenikøbet har en ret speciel historie. Havebyen blev alligevel ikke lige så udbredt boligform, som den var tiltænkt.

En del af havebyen udtænkt af Wilhelm Hansen – her ses Misteltenvej 5 fra havesiden. Det er fotograferet ved en overtagelse af ejendommen i år 2000.
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarliv, B10702 - Beskåret

WILHELM HANSENS ALLÉ

Den 15. august 1933 blev der skrevet et meget velformuleret brev fra A/S Dansk Folkeforsikringsanstalts Haveboligselskab til Tårnby Sogneråd. Det handlede om et forslag til et vejnavn på en nyetableret vej på Fortgårdens tidligere marker.

Der skulle opføres 43 boliger, hvor køberne i løbet af 15 år havde betalt omtrent halvdelen af købesummen og således kunne erhverve skødet på deres grund og hus. Måden skulle give arbejdere og andre af de mindre bemidlede klasser mulighed for at blive ejere af deres ejendom, som brevet skildrede det. Bygherren skulle ikke have en fortjeneste på salget, men i stedet skulle det komme køberen mest muligt til gode. Også et nyt tiltag!

Misteltenvej 5 blev ombygget i forbindelse med et køb – de gamle vinduer udskiftes med sprossede vinduer helt til gulvplan.

Gennem åbningen ses nogle af møblerne inde i stuen.

Fotograferet 2001. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalkiv, B10703 og B10704

Brevet taler lige ind i det socialdemokratiske sogneråd, hvor eksempelvis rådets formand Niels P. Nielsen selv boede i et lignende boligprojekt, hvor arbejdere havde fået muligheden for at blive husejere – nemlig i Tårnby Villaby. Vejnavnet blev da også godkendt – med den undtagelse at vejen som så mange andre i Tårnby Kommune kom til at hedde Allé, da Københavns Kommune mente, der så ikke kunne ske forveksling med vejnavne i hovedstaden. I den grønne haveby passer det også meget godt, selvom den dobbelte række af træer ikke findes.

TH. PHILIPSEN

Foruden at Wilhelm Hansen interesserede sig for det internationale sprog – Volapyk, livsforsikringer til alle og almindelige menneskers boligforhold, så var han også kunstsamler.

Udskibning af kreaturer fra Kastrup Havn til Saltholm – olie på lærred – malet af Theodor Philipsen, omkring år 1896. Maleriet kan ses på Ordrupgaard **Fotograf:** Anders Sune Berg.
Foto: Ordrupgaard

Fortgården, som den så ud, kort forinden noget af jorden blev solgt til haveby. Selve gården blev nedrevet i 1933. Bemærk i øvrigt Kastrupvejs manglende belægning og det pløre som opstod. Fotograferet i 1932. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B4122

Han købte blandt andet værker af den danske kunstner Th. Philipsen, som ofte fandt motiver i Kastrup og på Saltholm til de impressionistiske malerier. Wilhelm Hansen startede med at købe dansk kunst fra 1800-tallet kort efter, at han var blevet gift. Senere var det fransk kunst efter 1870, som vakte hans interesse. Især var det de impressionistiske malere og deres fascination af lyset, der kom i hans voksende kunstsamling.

Af Philipsens værker var det blandt andet salg fra Kunstforeningens udstilling fra 1911 og fra udstillingen i 1916 på Den Frie, der har fundet vej til Wilhelm Hansens vægge i herskabshjemmet og på hans landsted, Ordrupgård. Der var deriblandt oliemalerier af *Udskibning af kreaturer fra*

Kastrup Havn til Saltholm fra 1896 og *Drikkende beste og kalve ved Hollønderbrønden* fra Saltholm i 1913. Wilhelm Hansen havde dog også købt tegninger og motiver fra andre steder af Philipsen.

På Ordrupgård, som efter Wilhelm Hansens død i 1936 blev til et statsligt kunstmuseum, kan ses nogle af Th. Philipsens værker fra Kastrup og Saltholm. Sammen med Tårnby Kommunes samling, som kan ses på Tårnby Rådhus og på Kastrupgårdsamlingen, er det et kulturhistorisk tilbageblik på kommunens lokale motiver set af en af Danmarks store kunstnere.

FORTGÅRD

Gården hørte egentlig til landsbyen Sundbyøster, som var en del af Tårnby Sognekommune til og med 1895. Da landsbyens jorde blev udstykket omkring 1800, fik gården jord helt op mod Kastrup og Tårnbys marker. Så gården flyttede ud til jorden og blev en såkaldt udflyttergård. Inden Sundbyøster sammen med Sundbyvester blev til en selvstændig kommune, blev Fortgården i 1889 en del af Kastrup landsby og dermed af Tårnby Kommune. Gården kom derfor ikke til at høre under Sundbyerne, og heller ikke efterfølgende blev den en del af København.

Jorden ved Kastrupvej var altså det absolut tætteste, man kunne komme på København, uden at få de samme udgifter og betingelser som hørte til i hovedstaden, men i stedet for at have status som en landkommune.

De nye beboere på Fortgårdens jord var ikke som Wilhelm Hansen havde ønsket sig det: arbejdere og mindre bemidlede. I stedet var det selvstændige og mennesker med en mere boglig uddannelse. På Wilhelm Hansens Allé var det i nr. 1 en glarmester Emelius Thomsen, nr. 5 var beboet af en snedkermester Hansen, så kom en pianist og i nr. 11 boede kontorchef C.A. Hald. I de lige numre afslører Kraks Vejviser fra 1935 flere af beboerne i den nyopført og moderne haveby, hvor nr. 6 var indtaget af tapetserer og dekoratør V. Barth-Hansen. I nr. 10 var det afdelingsleder P. Ruus og hans nabo var statsbetjent Lindhof.

Traktørstedet Kastruplund som det blev gengivet på et postkort fra 1910. Der kom åbenbart så mange cyklister til forlystelsesstedet, at der på begge sider af porten ind står: Cyklist stig af! **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B2668

RESTAURATØREN

Den største aktør i Kastrup var Kastruplund, som både var forlystelsessted med restaurant og selskabslokaler. Da Kastruplund blev etableret 1890, sørgede ejeren for at lukke den gamle kro ved at betale den tidligere kroejner 10.000 kr. I lang tid betød det, at der ikke var andre direkte konkurrenter i Kastrup.

I 1911 havde en overkelner, en opvasker, en kogejomfru, en køkkenpige og en stuepige arbejdsplads på Kastruplund ifølge lokalarkivets database. Så det var store forhold. Men tingene ændrede sig, Café Skovly opstod og blev et konkurrerende alternativ.

Kastrup Værk havde marketenderi, og det havde mange andre arbejdspladser også, men de var kun åbent for det tilknyttede personale. Syrefabrikken

og Kastrup Glasværk havde eksempelvis også marketenderi. Kastrup Værks ”Tutten” marketenderi udviklede sig til gæstgiveri under Johannes og Madsine Larsen. I folketællingen fra 1906 er de opgivet til at være gæstgivere på matr.nr. 1gg og har en kelner boende. Der ser ud til at være marketenderi ifølge Amager Vejviseren fra 1911, Johannes Larsen stod nu som købmand – og ikke længere som gæstgiver. På det tidspunkt var Johannes og Madsine lejere i Alleen 74, hvor de havde en købmandsbutik.

På et tidspunkt – i alle tilfælde omkring 1915 – blev det til Havnecafeen med udendørsservering. Restauratøren hed da Oluf Hansen. Han døde dog tre år senere. Herefter overtog hans kone, Rasmine Hansen, restau-

Alleen set fra havnen med Havnecafeen til højre og Kastrup Glasværks portbygning til højre foreviget i starten af 1960erne. Havnecafeen og Café Skovly lå i hver sin ende af Alleen, men som alligevel kunne drives i over 100 år. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalkiv, B8706 - beskåret

ranten, men hvornår hun holdt op, vides ikke. Hun døde i 1948 – 79 år gammel - og blev begravet på Kastrup Kirkegård. Hun havde stadigvæk Havnecafeen ifølge folketællingen fra 1925, men ikke i 1930. På det tidspunkt var den nye restauratør Jens Chr. Ejnar Pedersen og hans kone, Anna Margrethe, datter af Rasmine og Oluf. Så i en lang periode var cafeen i samme slægts hænder.

Folketællingen 1940 røber Jens Christian Sofus Persson som restauratør, men Westths Telefonhaandbog fra 1943 viser, at det Ferdinand Jørgensen, der havde Havnecafeen.

Da det første damplokomotiv kørte fra Amagerbro Jernbanestation mod Dragør den 17. juli 1907, så afstedkom det mange drømme om gæster fra København – også i Kastrup. Det var derfor nok ikke en tilfældighed at Restaurant Skovly åbnede samme dag. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B1949 - beskåret

Café Skovly med telefonmast på taget som fordelte de mange telefonlinjer videre. Vilhelm Julius Hansen var selv blandt de første der fik telefon. Fotoet er fra 1910 på det tidspunkt var de gamle træer, som udgjorde en allé, fældet. Der blev efter en vejudvidelse plantet nye træer igen. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalkarkiv, B3162

Omkring 2005 stoppede Havnecafeen, som efterhånden var blevet et såkaldt brunt værtshus. En omfattende renovering af Kastrup Værk gik i gang, hvorefter en rigtig café åbnede.

SKOVLY

Café Skovly åbnede den 17. juli 1907 – samme dag som Amagerbanens første tog begyndte at køre. Vilhelm Julius Hansen havde ovenikøbet telefon allerede i 1910 med et meget lavt nummer: Ks. 4, så han har været en af de første. Han har set nødvendigheden og behovet for en telefon. Det oplyser Amager Vejviser fra 1910.

I 1919 solgte Vilhelm Julius Hansen ejendommen og Café Skovly til Peter Petersen. I en ejendomsvurdering, som blev offentlig i Vej- og Ejendomsregister for Tårnby Sogn fra 1918, stod at ejendommen var 28.000 kr. værd. Til sammenligning var Kastruplund vurderet til 100.000 kr.

Husholdet bestod i folketællingen 1921 af restauratør Peter Laurits Petersen. Han var 30 år og ugift, foruden boede den ugifte husbestyrerinde, Marie Petersen, på 26 år. Hun var en søster til beværteren – de var begge fra Skøjtevej 5 i Kastrup. Dertil var en husassistent fra Helsingør ansat. Hans søster blev dog gift et halvt år efter, og hun har sikkert ikke været husbestyrer længere.

Desværre kom ejendommen under Peter Petersen på tvangsauktion, og Vilhelm Julius Hansen købte ejendommen tilbage med fogedudlægs-skøde i november 1923. Et år senere døde Peter Laurits Petersen på sygehuset – kun 33 år gammel. I kirkebogen omkring dødsfaldet står, at han var frasepareret fra Karla Langballe Larsen. De kan ikke have været gift længe, da han var ugift i februar 1921. Hun havde omkring 1920 været ansat på Kastruplund, og hendes mor står i folketællingerne som beværteresse, så måske var det Karla Langballe, der afløste Peters søster på posten som husbestyrer.

Vilhelm Julius Hansen flyttede igen ind i Alleen 82 og blev ejer af Café Skovly. Hvor han og familien boede, imens Petersen ejede restauranten, vides ikke.

Vilhelm Hansen fik tegnet en forsikring på Skovly i 1923. I papirerne stod der, at der også var en keglebane – ligesom Kastruplund også havde. Forsikringen fik han brug for, da han anmeldte en brand i ejendommen torsdag den 4. oktober 1928.

Han var stadig ejer af Café Skovly i 1957 ifølge Kraks Vejviser, men i 1958 står Inger Petersen som indehaveren af restauranten.

Restauratør Vilhelm Julius Hansen står længst til venstre og datteren, Ragnhild Hansen, er kommet til hest. Derefter står slagtermester Vilhelm Steffensen fra Kastruplundgade og tømrer Christian Peter Christiansen – en svoger til Vilhelm Julius Hansen. Fotograferet omkring 1920. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarliv, B10701

VILHELM JULIUS HANSEN

Vilhelm Julius Hansen var hovmester på søen, før han blev restaurationssejer. Han var derfor allerede vant til at beværte og kokkerere på et skib. Så han havde gode forudsætninger for at have et madsted, inden han åbnede Café Skovly i Alleen 82.

Vilhelms forældre, Hans Jørgen Hansen og Ane Dirch Carlsen Jans, kom på et tidspunkt til at eje ejendommen. Familien kom til Kastrup i 1884 fra Dragør, men Jørgen selv var dog født på Falster. Vilhelm Julius Hansen som blev født i 1877, var da også fra Dragør.

Som mange i Dragør havde de også tilknytning til skibsfart.

Af papirer fra Historisk Arkiv Dragør fremgår det, at Hans Jørgen Hansen var skibsfører og var involveret i et skibsforlis i 1883 ved Bornholm. Det var muligvis grunden til, at han gik i land.

I 1890 folketællingen boede familien på Kastruplundgade, som dengang blev kaldt Kastrupgade. Jørgen Hansen står som købmand. Som nævnt kunne det godt dengang hænge sammen som et livsforløb at være skipper og købmand.

Hans far står som skibshandler i 1906, men han kan godt være gået på pension alligevel. I alle tilfælde døde han sidst på året, herefter var Ane Dirch Carlsen Jans ejeren af Alleen 82. Vilhelm Julius Hansen valgte at komme i land, og han åbnede Café Skovly sommeren 1907, men han købte først ejendommen i 1909 af sin mor.

EJENDOMMEN

Bygningen, hvor Skovly senere kom til at ligge, blev bygget omkring 1880 ifølge en liste over ældre bygninger i Tårnby Kommune.

På et tidspunkt mellem 1910-1930 blev der opført en lav sidebygning til ejendommen hen mod Kastruplundgade. Den blev bygget i samme stil med et særligt muret stik over opgangsdøren, der lignede det tilsvarende over hovedindgangen. Desuden blev det til en videreførelse af gesimsen fra den oprindelige ejendom hen i den lave nyere tilbygning.

I 1941 blev der ansøgt om indlæggelse af toiletter – en facilitet huset var foruden. Tilladelsen fra Tårnby Kommunes Vandværk blev givet til en hane til et badekar, en hane til et pissoir og til en til en kumme samt til fire vandklosetter.

Fotoet skulle være fra Café Skovly, hvor borgmester Torkild Feldvoss sidder til venstre og købmand Svend Nielsen til højre ved samme bord – tidligt i 1970'erne.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkiv, B6494 - beskåret

Endevæggen til Skovlys tilbygning blev en del af facaden til Kastruplundgade, hvor Kastrup Kul og Koks Forsyning reklamerede. Det var Albert Bentsen – senior, der havde den forretning. På gavlen af den oprindelige ejendom står med ret svag skrift: Café Skovly. Fotograferet i 1930. **Foto:** Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B4468

Der var allerede stikledninger til køkkenet og til gården samt en hane til skranken. Det blev indført i 1931 af Vilhelm Julius Hansen.

I 2014 blev ejendommen købt af et boligselskab for at bygge nye boliger – og året efter begyndte nedrivningen.

TÅRNBY STADS- OG LOKALARKIV

På hjemmesiden "lokalarkiv.taarnby.dk" kan du finde flere historier.

TÅRNBY-RUMMET, HOVEDBIBLIOTEKET

En del trykt materiale kan du finde i Tårnbyrummet på Tårnby Hovedbibliotek, Kamillevej 10. Du kan på "arkiv.dk" se de lokalhistoriske fotografier fra Tårnby.

MIDT PÅ AMAGER OG KASTRUP GLAS

på Kastrupgårdsamlingen, Kastrupvej 399. På "kastrupgaardsamlingen.dk" kan du se åbningstiderne.

UDSTILLINGSCENTRET VED DIGET

er åbnet med helt nye udstillinger på gården Ved Diget 26. På "lokalarkiv.taarnby.dk" kan du se mere om åbningstiderne.

Café Skovly som stedet så ud foråret 1988.
Der stadigvæk lidt grønt foran cafeen og et lille stakit,
som afgrænser til fortovet. Alleens vejtræ er helt forsvundet.
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B8928

Vil du skrive med på Tårnby's historie?

Hvis du kender yderligere til de tre Vilhelm Hansen og deres færden i Tårnby, må du meget gerne fortælle det til arkivet. Det kan også være du har oplevelser omkring Fortgårdens Grundejerforening, købmanden på Alleen og fra restauranten Skovly. Arkivet er meget interesseret i din fortælling.

Du kan også fortælle, hvad du ved om de billeder, der er i dette Glemmer Du. Skriv til arkivet på arkiv.hb@taarnby.dk og fortæl din egen historie.